

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenunțarea se face în Sibiu la espediția foiei pe afara la c. r. poste cu bani găta prin scrisori franceze, adresate către espediția. Prețulu prenumerației pentru Sibiu este pe anu 7 fl. v. a. ca pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 13. ANULU XIX.

Sibiu, in 14/26 Februaria 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. v. a. pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țierii străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inserțiile se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nr. Cons. 103. 1871.

Preacinstitoru Parinti Protopopi și Administratori protopopesi, cinstitei Preotimi și întregului nostru popor credinciosu din archidieceșă Transilvaniei de relegea ortodoxa răsăriteana, pace Vóue și daru dela Dumnedieu Tatalu și dela Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Dupa-ce Biserica noastră din provincia mitropolitana a Transilvaniei și Ungariei cu ajutorulu lui Dumnedieu a devenitu la starea aceea favoritoare, că în conformitate cu Canónele bisericesci se pótă țiené regulatu în totu anulu odata. Sinóde eparchiali, unde reprezentantii clerulu și poporulu credinciosu sa se adune, spre a consultá asupra trebiloru bisericesci, scolastice și fundatiunali ale eparchieloru sale, vinu, Iubitiloru, a convocá prin această predeputatii Vostri, alesi dintre Preoti și dintre Mireni, la Sinodu archidieceșanu anuale, ce în întielesulu §. 89 alu Statutulu organicu se va țiené la Domineca Tomei, carea în anulu acest'a este diu'a de 4 Aprile c. v., aici în Sibiu la Archiepiscopia.

Acest'a sducendu-Vi-o la cunoscintia, Iubitiloru, vinu totdeodata a Ve provocá, că în cercurile acelea electorali, unde deputatii alesi s'au reposatu, s'au depusu mandatele lor, s'au din vre-o cauza alegerea lor nu s'a verificatu din partea Sinodulu archidieceșanu din urma, acolo prin Comissarii respectivi eclesiastici s'au mirenesi, denumiti spre această prin cerculariulu meu dno 22 Ianuaru 1870, Nr. Cons. 18., sa se iá mesurile de lipsa, spre a se face alegeri nóve, urmandu-se la această intru tóte conformu §§. 87-91. ai Statutulu organicu. Mai departe, fiindca archidieceșă pre lângă tóta economi'a și consciințós'a administrare a averei sale inca nu se află în starea aceea fericita, că sa pótă dispune de unu fondu anumitu pentru acoperirea speseloru sinodali, Ve poftescu, Iubitiloru, că și acum sa faceti colecte în parochiile singuratiche pentru întempinarea cheltuieloru Sinodulu, și sumele adunate sa se administreze prin Preotii și Epitropii bisericesci la PP. Protopopi tractuali, ier prin acesti-a pe lângă consemnarea acurata și relatiune din parte-le la Consistoriulu archidieceșanu celu multu până la Domineca Floriloru, asigurandu-ve, ca precumu până acum, asiá și de asta data Vi se va dá din partea Consistoriulu socoltela publica până la unu cruceriu despre acesti bani.

În fine provocu Comissuniile esmise în Sinodulu anulu 1870, că sa pregătésca lucrările, ce li s'au incredințiatu, astfelu, încatu înainte de deschiderea Sinodulu sa le pótă presentá Presidiulu.

Din siediint'a consistoriale țienuta la Sibiu in 4. Februaru 1871.

Alu Vostru alu tuturor

de totu binele voitoriu
(L. S.) Arhiepiscopu și Mitropolitu
ANDREIU m. p.

Eveneminte politice.

Senatulu imperialu a infatisiatu la redeschiderea lui in 8/20 Fauru unu spectacolu deosebitu. Dupa descrierile ce ni le dau diariile de Vien'a, oficiulu senatulu a fostu formalu asaltatu de publicu. Curiositatea acestui'a erá mare sa veda persoanele ce compunu ministeriulu celu nou și sa auda programulu, cu carele pasiesce inaintea parlamentulu senatu. Acestu programu la inceputu vorbesce despre restabilirea doritei păci interne, și ca acest'a este scopulu ce voiesce sa'lu ajunga ministeriulu, pe calea constitutiunei, jurate de ministeriu. Ministeriulu promite, ca în privinț'a autonomiei țieriloru singuratiche mai este inca multu de facutu și ca restringerea autonomiei nu e de lipsa pentru interesele întregității. Dieteloru provinciale trebuie

sa li se dea dreptulu de a desbato și afaceri de acele, ce până acum erau rezervate numai senatulu imperialu; dara legile aduse de diete sa se asterna apoi senatulu imperialu, acest'a sa caute intru câtu legile aduse de diete sunt în armonia cu interesele întregulu și sa le decida definitiv.

Cam aceste sunt părțile esentiale ale programei ministeriulu, carele și astăzi, cu putiune esceptiuni, este denunciatu de diuaristica de premergatoriulu undi cabinetu reactionariu.

Neincetatu se aduce cu schimbarea acest'a de dincolo de Lait'a și pusetiunea cea noua a cancelarulu imperialu, contelui de Beust. Cu această împreuna unele diuarie unguresci și interesele politice ale Ungariei. Asiá dice „Reform“, ca contele Beust va fi suferitu în postulu seu de ministeriulu cislaitanu, numai, pentru că sa se pótă delaturá printrensulu interesele unguresci. Că nu cumva Andrassy sa devină urmatoriulu lui Beust e țienutu în postulu seu și acest'a fiindu ca nu mai gasesce nicairi amici se face instrumentulu feudaliu s. a. m. d. „Lloydulu ung.“ inca se exprima în întielesulu acest'a. Din ambe diuariele se aru paré ca contele Beust și se întielege ca împreuna cu densulu politic'a esterna a imperiulu se află în o fase noua și adeva în o instrainare de către Prussia, cu carea se paré a se incepe relatiuni bune.

Post'a care ne sosi cându scrieamu cele de mai susu ne face a ne reintórce inca odata asupra ministeriulu celui nou și a spune ce mai dicu diuariele cele mari despre densulu. „N. Fr. Pr.“ dice ca pentru Austria enigma e deslegata. Ministeriulu Hohenwarth are o misiune federalistica, pentruca pasiesce catra surparea senatulu imperialu. Și tactic'a e transparenta. Inainte de tote vine bugetulu, pentruca celelalte proiecte nu suntu gata. Dupa ce se va votá bugetulu vinu proiectele. Dece se voru respinge aceste, ministeriulu disolve pre senatulu imperialu și ministeriulu alege în diete altulu nou. Cu dietele abatu, ministeriulu intr'o buna diminetia abdice senatulu. Tóte aceste voru merge asiá de fromosu și de constitutionalu, încatu ministeriulu Hohenwarth pótă face pretensiunea în fine ca este celu mai constitutionalu.

Stimulatiunea acest'a a diuaristicii nemțiesci și impreginarea ca nemți austriaci serbeza festivitati de victori'a prussieniloru și chiaru și elatinarea în politic'a esterna suntu nisco semne cari nu suntu de a se trece numai asiá de usioru cu vederea.

Telegramele ce vinu din Franci'a anunția ca pacea se pótă considerá că incheiata. Despre negociările de pace se telegraféza din Berlinu „Pr.“ in 11 Fauru, ca Thiers și Favre au recunoscutu în principiu cederea unui teritoriu și desdaunarea în bani. Va sa dica propunerea lui Keller ce a miscatu adunarea atatu de adâncu: că sa nu se deslipésca Elsasulu și Lotaringia de Franci'a a ramas unu pium desiderium. Din Bordeaux se telegraféza in 21 Fauru ca pre joi'a trecuta avea sa se adune reprezentantia nationala că sa desbata descoperirile facute decătra negociatori de pace din Parisu. Dupa cum se vede și din depesi'a această cederea de teritoriu e facuta și e imbracata în terminii: ca e decisa intr'unu întielesu mai favorabilu intereseloru Franciei și ca onóra nationala e decisivu conservata. Cu această, contrastéza inse chiaru și impreginarea ca prussiani nu se abatu nici decumu dela intrarea lor în Parisu, pre carea parisiani, neputându-o incungiu vá voru sa o desprețieșca prin o abținere generale de a se aretá pre strade, cându se va efectua.

Republic'a franceza e recunoscuta de Angli'a, de Itali'a, de Spani'a, de Turci'a și de celelalte staturi; până și Russi'a inca a notificatu recunos-

tere. Ministerii republicei suntu: Jólès Favre (esterne), Picard (internu), Simon (instr. publ.), Leflô (resbelu) Dufaure (justitia), Lambrecht (comerciu) și Pathovan (marină).

Diet'a Ungariei.

Siediint'a din 9 Februaru a casei deputatoru o deschide vicepresiedintelu P r z e l la 11 óre.

Dupa cetirea și verificarea protocolulu se ascernu petitiuni numeróse.

P. O r d ó d y referéza despre alegerea deputatulu A. P u l s z k i, care pre lângă rezerv'a terminulu de 30 zile se și verifica.

La ordinea dilei sta desbaterea generala despre bugetulu ministeriulu de justitia.

Că primu vorbitoriu în siediint'a de astăzi e E. H o d o s s y insinuat, care dupa o vorbire lunga dechiara, ca primesce bucorosu bugetulu că baza pentru desbaterea speciala.

Contr'a vorbescu: I. V a j d a și K. T i s z a. Eugeniu S t a n e s o u asemenea nu pótă primu bugetulu presintatu. Densulu impula regimulu, ca la denumiri considera mai numi punctulu de vedere politicu alu candidatoru; romani mai nu suntu reprezentati în ministerie. Acest'a impreginarea nu pótă fi apta, a usiorá nationalitatiloru sarcinile ce le pórta pentru țiera.

Ministerulu de justitia H o r v á t h responde prin o vorbire lunga la acusele facute de opositionisti și róga în fine cas'a a primu bugetulu că baza pentru desbaterea speciala, cu ce siediint'a se incheia la 3 óre.

Presiedintelu S o m s s i o h deschide siediint'a din 10 Februaru la 10 óre.

Dupa resolvirea fortalieloru obicinuite imparțesiesce presiedintelu casei ca M. S e a r e g e l e a incredințiatu pre ministerulu de comerciu S z l á v y cu conducerea provisoria a ministeriulu de culte.

La ordinea dilei sta desbaterea speciala despre bugetulu ministeriulu de justitia.

Sub titul'a 1. „Administratiunea centrala“ suntu preliminati 218,100 fl. Comitétulu financialu propune votarea a 213,100 fl. Cas'a votéza sub titul'a acest'a numai 210,800 fl.

Titul'a 2. „Administrarea justitiei de țiera“

Pentru deosebitele tribunale suntu preliminati; curtea de casatiune 182,300 fl., comitétulu financialu propune votarea a 169,600 fl.

Benj G u t h y nu e multiamitu cu activitatea curției de casatiune. Dela judi nu se cere altu ceva, decatu cunoscintia și aplicarea catoru-va paragrafi, inse judi nu potu coresponde nici bateru acelei corintie. Vorbitoriulu cetesce mai multe sentintie de ale curtei de casatiune, critiséza motivareloru și se încerca a documentá ca sentintiele suntu injuste și contradicátore cu deosebire în casuri analoge. Densulu cere delaturarea acestui reu.

Afirmările lui G u t h y dau ánsa la o desbatere mai lunga, la care iau parte P. H o f f m a n n, K. G h y c z y, Arist. M a t t y u s și ministerulu de justitia H o r v á t h.

Dupa aceste primesce cas'a propunerea comisiunei financiali și se votéza pentru curtea de casatiune 169,600 fl

Pentru curtea supr. judec. suntu 386,900 preliminati, comitétulu financialu propune o reductiune de 9000 fl, ceea ce și primesce fara desbatere.

Rubricelc urmatóre „Laboratoriulu țierci“ preliminaru cu 5000 fl., „judecatoriile miste cercuale“ preliminaru cu 53,300 fl., „judecatoriile de politia de prim'a instantia“ preliminaru cu 172,400 fl. „jude-

catorii montane" cu 29,600 fl. se celesc si primescu.

Aru fi sa urmeze rubric'a „judecatorii comitatense transilvanene" preliminata cu 571,400 fl. a carei desbatere inse se amana pre tempu neotaritu.

Incheierea siedintiei la 1/2 3 ore.

Siedintia din 11 Februaru a casei deputatoru o deschide presedintele S o m s s i c h la 10 ore.

Dintre ministri au fostu presinti : G o r o v e, H o r v á t h si K e r k á p o l y i.

Ministrulu de finacie presinta unu proiectu de lege relativa la creditulu supl. pentru spesele guvernului si provisoriului judicialu in Finme.

Dupa finirea formaliloru obicinute trece cas'a la continuarea desbaterei despre bugetulu ministerului de justitia.

De ore ce decidera despre rubric'a 11 „Corti judecatoresci comitatense in Transilvania" s'a suspensatu pana la raportarea comitetului financialu asupra propunerii baronului K e m é n y referit'ia la aceea rubrica, urm'za rubric'a 12 „Subventiunea cortiloru judecatoresci a orasielor transilvanene."

Sub ac'asta rubrica se voteza preliminarului de 69,500 fl.

Rubric'a 13 „Corti jod. urbariale de prim'a instantia in Transilvania" preliminati suntu 98,100 fl., comitetulu financialu propune votarea a 94,400 fl. Propunerea comit. financialu se voteza fara vre-o observatiune.

Titul'a 3 „Carcere". Preliminati suntu 812,300 fl. La titul'a ac'asta se incinge o desbatere la care iau mai multi deputati parte; in fine se voteza postulu ac'asta fara stergero.

Incheierea siedintiei la 3 ore.

Siedintia din 13 Febr. Presedinte : S o m s s i c h. Pre foteliile ministriloru : A n d r á s s y, K e r k á p o l y i, H o r v á t h si G o r o v e.

Dupa citirea si autenticarea protocolului siedintiei trecute anuncia presedintele o scrisore a presedintelui ministriloru, prin care se face cunoscutu ca M. Sea a bine-voitu a denumi pre contele Petru P e j a c s e v i c s de ministru croato-slavonu. (Eljenuri la drepta.)

Presedintele anuncia unele petiani care se transpunu comisiunei respective.

Referintele comitetului financialu P. O r d ó d y report'za despre socotelile finali din 1869 a fondurilor publice administrate de ministrulu cultelor, despre proiectulu presedintelui minist. relativu la sporirea supl. a fondului de dispositiune si despre propunerea privitoare la meliorarea lefeloru jodiloru dela jurisdictiunile tranne.

Cas'a decide a tipari raportele aceste si apoi a le distribui.

La ordinea d'ilei sta titul'a 3 din bugetulu minist. de justitia; si in specie deosebitel rubricale aceste titule, care pre rendu indata se si voteza.

Titul'a 4. „Catastru". Preliminati suntu 430,800 fl., cari se voteza fara vre-o observatiune.

Titul'a 5. „Pensiuni". Preliminati suntu 455,000 fl., se voteza.

Cu aceste se finescu bugetulu ordinariu alu minist. de justitia, urm'za extraordinariulu.

Aici figureza unu singuru postu si adeca 50,000 fl. pentru condificatiuni.

Comitetulu financialu propune votarea numai a 35,000 fl.

Mai multi deputati vorbescu la ac'asta cestiune parte pentru sum'a preliminata parte pentru propunerea comitetului financialu.

Presedintele anuncia impartesirea presedintelui minist. despre denumirea lui W. T o t h de ministru de interne si prof. Th. P a u l e r de ministru de cultu si instructiune.

Incheierea siedintiei la 2 ore.

Reflessiunile

rennunei advocatiloru din Clasiu, in privint'a proiectului de lege, ce ministerulu reg. ung. de justitia l'a asternutu dietei pentru regularea relatiuniloru din possessiuni urbariale, si din celea ce-su de natura asemene urbarialeloru.

(Capetu).

Prin acestea s'a descriu egalitatea de dreptu nationale, politica si sociala a locuitoriloru de pre

fundulu regescu, s'a descriu organismulu curatu democraticu alu administratiunei loru, si totu odata s'a spusu, cum ca acolo nu este nobilu si nenobilu, nu esista relatiuni de domnu de pamentu si de iobagiu, dreptulu de proprietate asupra pamentului este alu fiscalu seu alu coronei, poporulu ce-lu locuiesce ia numai folosulu. In doue renduri poporulu sasescu a fostu admoniatu espresu, sa nu-si atribuiasca siesi dreptulu de proprietate, fundulu regescu sa nu-lu numesca pamentu sasescu, adeca: in 1770, o ordinatiune guverniale, si totu in acela anu o judecata de la „Forum Productionale" in cas'u decimelor mai mici datata din 15 Decembre si confirmata inca si de curte. „Cu neplacere amu intielesu — dice regin'a in cea d'ant'iu — cumca natiunea sas'esca formula dreptu de proprietate perpetua la pamentulu nostru ce-lu locuiesce dens'a. Fatia de acestu atentatu sumetiu, tu credinciosu guverne alu nostru in Transilvania, in numele nostru sa-i esprima desaprobarea nostra." — „Prin acea donatiune privilegiala — dice numit'a judecata oficiala — ce regele Andreiu II. a dat' o ospetiloru teutoni in privint'a acelu pamentu, dreptulu de proprietate asupra lui n'a trecut defelii la natiunea sas'esca, prin urmare se statoresce prin ac'asta judecata cumca nu pote lua decima, douedecima si cincidiecima dela locuitorii romani de acolo seu de la locuitorii de alta natiunalitate." De o parte sarcine egali si libertate deopotriva pre acestu pamentu de natura cetatienesca, apoi de alt'a dezvoltarea relatiunei feudali pre cale ordinara permisa de lege seu de pracs'a legala, — intr'adeveru acestea nu incapu la olalta nici in fapta nici in inceputu; „absurditas in re simul et conceptu."

Regele Ladislau alu V. anessa la teritoriulu acestui pamentu cetatile Talmaciu si Lohor, precum si castelulu Turnu-Rosiu dela fruntaria tierci, dimpreuna cu cele 9 comunitati si diemetate ce s'au ctenutu de densele, ropte fiindu din comitatulu Albei, pre cari le-a datu celoru VII. judi sub conditiunea, ca cetatea Talmaciuului s'o derime, celelalte doue sa le intar'esca, fruntariile tierci sa le paz'esca si malulu riuului Oltu sa-lu intar'esca astufeliu, catu inamiculu sa nu pota strabate pre acolo; in fine, sa le poseseda cu acelu dreptu si in acelu modu, casi pre cele-lalte possessiuni si sate, orasie si cetati din cele sapte scaune sasesci, si locuitorii acestoru comunitati si cetati sa poseseda si sa se bucure de acelesi drepturi, privilegii si favoruri, de cari s'au bucuratu dintru inceputu si pana acum locuitorii celoru-lalte sate si orasie din fundulu regescu.

Poporulu din Talmaciu si din cele-lalte sate, si-a implinitu detorint'a, ce li-a impusu diplom'a de anesione, servindu ca ostasi in cetati si la fruntarii — „Castrensis miles," mai tardiu plasesi, — in conscrierea regnicolara din 1722 se pomenesce care satu, cati pazitori de granitie si unde e datoriu sa-i dee; si o vestigiune din 1726 ti amintesce ca pazitori de cetati si de fruntarii; inca in 1770, in contra atacuriloru comandai supreme respective a fiscalu, cei VII judi se apera cu implinirea deobligamentului pentru sustinerea cetatiloru dela fruntarii. Si astufeliu pre locuitorii acestoru cetati ca si pre ostasii de cetati — „Servientes Castru." — i-a inlocuitu milita granitiera, infiintata la 1765. In aceste cetati, si in satele deobligate la servitiu in cetati, relatiunea urbariala nu s'a potutu dezvolt'a pana acum'a. Ostasiulu de cetate, care totuodata e nobilu — miles — nu pote fi inca sluga si iobagiu in un'a si aceea si persona.

Originea acesteia este de mai tardiu. S'a spusu mai susu cumca prim'a regulare urbariala s'a intemplatu in 1769 prin introducerea in vietia a asiadiselor „Punte regulatorie." Cu unu anu inainte de introduce, inspectorii sasesci, intre altele pre locuitorii satelor ce se tienu de Talmaciu — in mani'a protestului in scrisu alu acestoru — i-au indusu in conscriptiunea incheiata, ca si pre unii ce platescu biru de pamentu, dar nu coronei, ci celoru VII judi sasesci. Aci se incepe urbarialitatea locuitoriloru din aceste sate, starea loru de iobagi. Esistint'a acestei conscrieri unilaterali este segura, amenuntele si detaliurile ei suntu cunoscute, dar oficialatele sasesci nici odata n'au asternutu la loculu mai inaltu, ci in casuri obvenienti numai provocau la dens'a, ca si la o regulare urbariala deja executata.

Ce felu de putere de dreptu are unu asemenea operatu, cetitorulu cunoscatoriu de lucru va pote lesne sa judece din ac'asta.

Locuitorii simpli de prin satele tienetorie de numitele cetati, pare ca n'au bogatu de s'ema ur-

marile de mare importantia ale acestei conscrieri si prin ac'asta deplin'a transformare a starei loru cetatienesci; de altmintre abia se pote ca sa nu fia datu pondu si mai mare protestului loru.

Intr'aceea, casulu ac'asta sosindu la cunoscint'ia comandai supreme militari: ac'asta a ridicatu acusa, cumca cei VII judi sasesci nu implinescu conditiunile anumite in literile regesei de anesare dela regele Ladislau, fortaretiele nu le sustienu in stare buna, totusi dela locuitorii comuncelor aduna biru de pamentu in folosulu loru, si in fine cere ca comunele sa se dee ierasi fiscalu regescu. Curtea a demandatu ca directorulu cauzelor regesci sa incepa procesu. In 1770 natiunea sas'esca a fostu citata sa arete — produca — dreptatea sea. Obiectulu procesului era ac'asta: „Natiunea sas'esca, de dupa comunele anesate sa plateasca fiscalu regescu birulu pamentului, doband'a camerei, — locrum camerae, si felii de contributiuni pentru acelu motivu legalu, caci diplom'a regelui Ladislau disponendu ca comunele anesate sa fia egale cu locuitorii fundului regescu: folosele ce provinu dela acestea, competiescu asideri'a fiscalu regescu." Acestu procesu productionale s'a decisu in 1822, judecat'a adusa a confirmat'o si curtea. Ac'asta dice apriatu: „Incuvintiedu-se actoratulu fiscalu regescu: se statoresce prin judecata, cumca censulu*) ce se vine de pre fundulu regescu, doband'a camerei si diecinel'a intru intielesulu legiloru competu fiscalu, si se hotaresce ca ac'asta judecata sa se esecute."

Ore mai pote incapea indoiela cumca aci, terit'oriele comunitatiloru ce se tienu de orasulu Talmaciu, s'au judecatu de teritorie ale fundului regescu, si locuitorii de locuitori ai fundului regescu; carea judecata deca dobandia esecutare, atunci anulu epocalu 1848 nu lu gasia pre scaunulu filialu alu Talmaciuului in stare iobagesca.

In archivulu guvernului de Transilvania suntu date numerose, ce dovedescu din diferite timpuri si dela ocaziuni felurite, cumca comunele scaunului filiale de Talmaciu, nici la inceputulu procesului productionale sub decurgerea lui, nici dupa aceea nici odata nu s'au recunoscutu iobagi'a loru prin nici unu felu de lucru personalu cu palm'a, cu at'ata mai putienu prin robota, deci n'au recunoscutu nici aceea, cumca cei VII judi sasesci aru fi potutu sa eserce asupra loru pre langa puterea jurisdictionala, dreptu feudala seu veri ce alta putere; non'a n'o cunosceau nici de nume, decim'a se platiu exceptiunalminte unde si unde, — birulu de possessiune, tacsu, s'a introdusu numai in diemetatea ultima a secului alu XVIII. dupa comissariulu regescu a baronului Seeberg si in timpul gubernatoriei baronului Bruckenthal, l'au adusu in datina cu sil'a, din acea cauza, caci poporulu nu voia defelii sa implinesca lucru cu palm'a; presto tacsu, ducea lemne, pestravi in curtea din Talmaciu si la oficialii din Sabiu, ajutau la sapatu si la fenu dar obligamentulu loru principalu era, ca dupa inctetarea infacisierii personale la apararea fortaretiloru fie care satu susutienea si platea la fruntaria cate 1, 2, 3, 4 pazitori armati, asi'a numiti plasesi scl. — Dar inca si atunci candu le faceau acestea, ei pre sine se numiau cetatieni possessiunati, omeni liberi, intru intielesulu libertatiloru loru capetate dela regele Ladislau, asi'a ti numescu si actele publice, ei nu erau legati de pamentu, dispuneau despre possessiunile loru, le poteau da prin traditiune copiiloru loru, le poteau vinde si schimb'a, in numele loru incepeau procese, portau oficie, cu unu cuventu: sintomele supreme de pre cari sa se cunoasca iobagi'a nu se putra aplica la densii nici odata; tocm'a pentru ac'asta pana la 1848 neinctatu au cerutu intrebuintarea libera a paduriloru, campuriloru si a apeloru loru, au cerutu sa nu fia insarcinati cu aratulu, cositul si cu pl-tirea tacsui ce cu sil'a li s'a impusu ca biru de pamentu sub pretestu de tutelare; in aceste cereri ale loru staruia intr'at'ata, in catu ac'asta cestiune dedea neinctatu de lucru organeloru mai inalte ale guvernului, fara ca dietele, ce se tieneau forte a rare ori, seu guvernulu tierci, sa fia vindecatu caus'a acestei languiri.

Ca-si unu momentu decisivu pentru cestiunea de proprietate; de carea ni e vorba aci, cauta sa mai amintimu si acea, cum-ca in 1777 cei VII. judi au cerutu concessiune sa clad'esca unu podu (punte)

*) Sub ac'asta se intielege pretiulu rescumper'iei pestraviloru, lemneloru, a birului de pamentu si a difei de lucru, ce satele pre rondu detoriau la oficialii din scaunulu Sabiuului.

cu vama preste riul Lothor (Lotru,) ce trece pre lângă cetatea de aceluși nume, dar fiindu ea aceluși a eră în opozițiune cu privilegiul dela regele Ladislau, de aceea a denegat-o atât guvernulu regescu, cât și curtea.

Si aceea merita atentiune ca, în 1765, cându s'au infintiatu milițiile de granitiă, dintre cămunele ce se tienu de cetatea Talmaciului, comuna Racovitiă s'a asediatu spre scopulu acest'a în obligamentulu granitiărescu: natiunea sasăscă a cerutu desdaunare dela fisculu regescu, ma și procesu a începutu, dar pretutindenea a capatat decisiune respingătoria, din motivulu, ca pamentulu fiindu proprietatea coronei regesci unguresci și nu a natiunii sasesci, desdaunarea nu pôte compete natiunii neimproprietate. Pentru satele ce apartineau la cetățile Talmaci, Lotriora și Turnu-Rosiu, pre cari — precum se spusese mai înainte, regele Ladislau alu V. le-a anesatulu la fundulu regescu, va sa dica le a fostu asediatu în libertate egala cu a fundului, însă cei VII judi și atribuita siesi cu sil'a potestate de domni de pamentu și fecera poporulu de iobagiu lorusi, fisculu regescu a începutu procesu în 1776, în 1822 l'a dobanditu, în 1825 l'a încuviintiatu și curtea, însă judecat'a — cine scie la a cui influenția, dar la totă intemplantă spre mare dauna a coronei regesci unguresci — înca în aceluși anu a fostu retrasa, pre cându dirigatortulu cause oru regesci a intetit'o edarea ei în 1838, 1842 și 1846; va sa dica a intetit'o de trei ori, dar pururea fără de rezultat.

Sa privim pusețiunea celor siese sate din scaunulu filialu alu Saliscei. Acestea tôte suntu comone din fundulu regescu. În 1554 natiunea sasăscă declarându naintea regelui Ferdinandu, cumca cetatea Omlasiului cu Salisce și cu celelalte sate apartenătorie suntu anesate la fundulu regescu, regele a demandatu, ca locuitorii scaunului Salisce sa nu se socotăscă în sirulu iobagiloru; articolulu de lege din 7 Decembre 1556 demanda, ca cei din scaunulu Saliscei sa nu fia supusi la contributiuni de o potriua iobagiloru, într'unu documentu din 1486 despre regularea hotaraloru, scaunulu Saliscei e scrisu de apartenătoriu la cetatea Omlasiului pre fundulu regescu.

Edictulu alu 80 din Aprob. Const. de asiderea numesce scaunulu Saliscei de pamentu regescu = „regius fundus;“ articolulu de lege I. din Sighisior'a dela 5 Iunie 1689, însăra scaunulu Saliscei și în privinti'a contributiunii la municipiele sasesci.

Acestea demustra la evidentiă, cum ca scaunulu Saliscei apartiene la fundulu regescu, și cum ca locuitorii aceluși scaunu au aceeași egalitate cetățienăscă cu cei din fundulu regescu.

Si aici camer'a regescă a fostu lipsita de dreptulu ei de proprietate și a fostu pagubita foarte în decursulu secolulu trecut, cându cei VII judi introduseră potestatea de domni de pamentu, și pre locuitorii i fecera loru-si iobagi. Pentru aceluși fisculu regescu la 1771 a începutu procesu naintea forului productional; negându-se competiți'a tribunalului, în urmarea apelărei dobandite pre calea recursului, curtea în 1826 fece de exceptiunea în contr'a tribunalului se puse la meritulu procesului. Continuându-se procesulu, la cestiunea producerei documinteloru, în 1829, tribunalulu demândă sa se produca documintele. Aci procesulu se opri, și de atunci n'a fostu foru productionale la care sa se fia potutu continuă cu competiți'a.

Cei VII judi sasesci, nesocotindu cursulu procesului, în 1774 pre calea guvernului din Transilvani'a, alu căruia presedinte eră baronnulu Mihailu Bruckenthal, cu putere armata constrinsera pre Salisceni sa primăscă o conventiune urbarială; pentru aceluși s'a facutu investigatiune, în a cărei'a urmare prin resolutiunea de curte din 1837, cei VII judi sasesci cu arendatorii și cu oficialii loru curteni au fostu judecati sa plătescă giasurile comise, iera Salisceni, pentru că sa-si redobandăscă libertatea loru stravechia, au fostu avisati la calea legi cu ajutoriulu directoratulu caselor regesci, care ajutoriu li s'a ordnatu de Majestate. Acestu procesu s'a și începutu la tabul'a regescă în 1841, dară până a nu se fini, sosi anul 1848, carele și pre Salisceni i-a gasitu asiderea în stare de iobagi. Desdaunarea urbarială, atât pentru comonele din scaunulu Talmaciului, cât și pentru celea din scaunulu Saliscei, au primit'o cei VII judi sasesci.

Ce s'au disu despre comonele din scaunulu Sabiului, cari odinioară s'au tenutu de cetățile Tal-

maciu și Lotriora (Lothor,) aceea sta cu modificatiuni necesari, și despre cetatea Branului (Töres), carea e în posesiunea orasiulu Brasiovu, și despre satele ce se tienu de dens'a. Si acestea, comunitatea numitulor orasiu le-a posesu secle întregi cu deobligamentu de a aperi granitiă, de a sustienă cetățile și altele asemenea, le-a posesu cu paduri, câmpuri, ape, regale scl. După infintierea miliției de granitiă în 1765 au încetat obligamintele numitulor orasiu, dară bunurile le folosesc și până în diu'a de astăzi. Cetățienii liberi din satele anesate la fundulu regescu, cu timpul devenira și aci iobagi, desdaunarea urbarială pentru fundurile și posesiunile loru au primit'o numitulor orasiu. După infintierea miliției de granitiă, încetându tôte sarcinele pentru aperiarea granitiiei: locuitorii loru trebuiau restituiti iera-si în aceea stare, în carea suntu cei-a-lalti cetățienii liberi din fundulu regescu, deci nu puteau fi siliti la servitiie iobagiale, nu se putea luă desdaunare urbarială și de decima, satele după dreptulu din fundulu regescu, nu puteau fi restrinse în folosirea padurilor loru, a câmpurilor, apelor, plaiurilor.

Acestea suntu astufeliu de anomalii, cari preste vatemarea dreptulu ce se comite asupra cetățienilor, totodată tragu după sine o scribare mare a venitelor statulu și ale coronei, ceea ce prin urmare trebuiesc vindecatu. Aru trebui complanate mai întâiu platiile necompetenti ce s'au facutu din partea statulu, apoi legelatiunea aru trebui sa se îngrijăscă despre aceea, că locuitorii, constrinsi cu nedreptulu la starea de iobagi, sa se restituăscă în deplin'a loru libertate și în tôte drepturile civili, pentru folosintiele ce li s'a detrasu sa fa desdaunati, sa li se redea padurile, câmpurile, apele și plaiurile loru, și sa fia curatiti de veri ce remasitii urbariali.

Aceluși se pôte ajunge numai prin asternerea unui proiectu nou de lege, astufeliu, precum s'a intemplatu în cestiunea eriditatei secuiesci.

Patent'a din 24 Iunie 1854 nu se pôte aplică la chiarificarea acestor relatiuni, pentru ca aceluși regulăza numai acele casuri, cându obiectulu de cërta este între fostulu domni de pamentu și fostulu iobagiu despre natur'a pamenturiloru singuratică, și terminulu e anul 1829, preste care nu se pôte merge înderetru.

Natur'a relatiuniloru urbariale ce s'a dezvoltatu pre fundulu regescu, este o cestiune nu numai de dreptu privatu, ci în mare mesura o cestiune de statu și de dreptu publicu, carea contine nu numai cele mai sante interese alor mii de locuitori, ci totodată interesulu de linisce alu statulu și interesulu principalu de avere alu coronei, despre ce legelatiunea caută sa despuna.

Comonele din scaunele filiale Salisce și Talmaciului cari se tienu de scaunulu Sabiului, prin deputatulu Ioane Puscaru au datu unu memorandum la camer'a reprezentativa pentru regularea relatiuniloru publice. La acestu memorandum a scrisu desluciri avocatulu Vilelmu Bruckner din Sabiu. Camer'a reprezentativa înca n'a otaritu. Acum'a se apropia ocaziunea spre aceluși.

Articolulu de lege XLIII din 1868, cându a regulatu în detaliu uniunea între Ungari'a și Transilvani'a, în §. 16, impoterindu guvernulu că sa faca provisoriu despusețiunile de regulare: i-a impusu de datoriuntă „ca—după ascultarea respectivilor, sa asterna dietei astufeliu de proiectu de lege, carele sa iee în consideratiune și sa aduca în consonantiă atât drepturile ce se basăza pre legi și contracte, cât și egală îndreptărire a tuturor cetățieniloru patriei de pre teritoriulu fundulu regescu de veri ce natiunalitate aru fi“

Aceluși despusețiune a legi este stătu de elastică, în câtu pre basea ei se pare ca deodată și la olaltă se potu îmbraciă stătu regularea relatiuniloru de dreptu publicu, cât și a acelor'a de dreptu privatu; dară aceluși neregulabilitate aru încurcă caus'a. Reuniuni năstre i se pare ca e problema grea — de o parte: „ascultarea respectivilor, legile și contractele și dora privilegiile aplicate în felinrite moduri, — de alta parte: sa se iee în consideratiunea necesaria și sa se aduca în consonantiă egală îndreptărire a tuturor cetățieniloru patriei de veri ce natiunalitate.“ După a năstra parere nepretensivă, aru trebui sa se despartă ceea ce nu se tiene de olaltă. Autonomi'a fundulu regescu, organismulu seu municipalu, împartirea libertatei politice pre basea egalitatei de dreptu între toti cetățienii patriei de pre teritoriulu fundulu regescu de veri ce na-

tionalitate aru fi densii, — aceluși e astufeliu de cestiune de dreptu publicu, cu carea privilegiulu nu începe, nici nu suferă că organizarea venitoră sa creze statu nou în statu.

Deci aceluși cestiune de dreptu publicu aru trebui sa se deslege separat, pre basea principiiloru cari în 1818 s'au prefacutu legi. Dară aru trebui sa primăga otarirea relatiuniloru de natur'a dreptulu privatu, va sa dica, cum ca cetățienii patriei ce locuescu pre fundulu regescu sa se restituăscă mai întâiu în posesiunea drepturiloru ce li s'au luat, sa se încete tôte sarcinele remasitiloru urbariali și sa se dechiare prin articlu de lege cum ca: comonele din scaunulu Talmaciului, din alu Saliscei și celea ale Branului, numai în privinti'a municipiale au fostu și suntu sub jurisdicțiunea fundulu regescu, starea loru cetățienăscă, regularea relatiuniloru loru de posesiune, nu se potu decide nici după regulele pentru regularea posesiuniloru ce-su statorite în patent'a din 21 Iunie 1854, nici după ordnatiunile urbariale emise mai tardiu, ci acele comone sa pôte posiede întregu teritoriulu hotareloru loru, padurile loru, apele loru, câmpurile loru, ca-si cei-a-lalti mai multi cetățienii liberi de pre fundulu regescu, dimpreună cu dreptulu loru de regale, asiderea că cetățienii liberi; sa se dechiare ca le voru posiede, și sa se otarăscă restitutiunea loru întrensele.

Ministeriulu se va îngrijă despre aceea, că pre calea administrativa sa se întemple împartirea și scôtele reciproce în privinti'a mantiloru revindicati și în privinti'a foloseloru ce cei VII judi și orasiulu Brasiovu le au luat dela comone în decursulu timpulu; aceluși sa se întemple după ascultarea părților și pre basea cercetărei detaliat a dateloru referitorie la lucru, luându-se în consideratiune dreptatea și ecitate.

Pentru ajungerea acestui scopu, ota Reuniune și recunșce de o detoriuntă cetățienăscă a sea, că sa asterna înaltulu Ministeriu ungurescu de justitiă următoriele puncte pentru unu proiectu de lege: (L'amu publicatu în nr. 7. a. c.)

Dela resbelu.

Cetimu în „Romanulu“:

O scrisore particulară, sosita în Bucuresci și scrisă din Friburgu, în Elveti'a, contine, despre sosirea francesiloru în acestu orasiu, amenunțele de mai la vale. Le reproducem pentru că sa se vedă la ce gradu de abnegatiune, nobletie și marime de sufletu ajunge unu poporu, care se bucura multu timpu d'unu regime de libertate și moralitate; de regimele republicanu.

Aspectulu trupeloru de linia și de mobili eră atât de infioratoriu, în câtu nu-mi potui opri lacrimile vedindu-i. Unii nici nu se mai puteau terfi, alții mai ca nu mai aveau incaltaminte: aceluși erău pre jumătate îmbracati, acei slabi, noroiati, nespalati și strentiarosi; într'unu caventu i ai fi potutu luă dreptu unu lungu cortegiu de cersitori, afara de câte-va exceptiuni.

A trebuitu sa se golăscă tôte scôtele, chiaru și colegiulu, pentru a primi pre toti acesti soldati; scôtele primare și secundare de fete, casarm'a, Augustini, Ligorienii, tôte aceste cladiri s'au implutu cu densii. Ieri sera numerulu soldatiloru eră asiă de considerabile, în câtu mai multu d'o sata dintre densii au fostu pusi în biseric'a Cordelieloru, unde caritatea publică a mersu se i primăscă.

Politi'a locale invită pre toti locuitorii din orasiu sa faca supa pentru prizonieri: în timpu de trei zile ser'a și diminiți'a, vltiele furnicau de ômeni și femei, ducendu supa în localurile ocupate de nenorociti năstrii ôspeti.

Nimicu nu egalăza aventulu carităției ce Friburgesii au aretat cu aceluși ocaziune: tôte lumea rivalisă în zelu pentru a ajută pre sermanii soldati; nutrimentu, vestiminte, incaltaminte, rufaria, îngrijiri medicale, totu ce cerea, totu ce reclamă miseria îngrozitorea a acestor ômeni li s'a datu cu imbel-sigare. Unu comitetu compusu din cele mai de capetenia dômne din orasiu s'a formatu pentru a îngrijă și legă ranele acestor nenorociti: amu vedutu cu ochii mei pre d-nele Reynald de Peyrolles, Mayllardez și Diesbach de Courgevaux pînduse în genunchi înaintea soldatiloru, luându-le, legându-le cu îngrijire, cu precautiune și c'o admirabile sollicitudine.

Unor'a piciorule le erău înghetiate, altor'a degetele gangrenate; piciorule acestor'a erău asiă de imflute, în câtu nu se mai puteau încalciă cu nici

unu felu de incaltaminte; la aceia nescé râni adânci le lasă sângele sa cura.

Notéza bine ca eu însu-mi amu vedutu aceste, ca eu însu-mi amu tînutu cu mâinile acele sermane picîore, ca însu-mi le amu curatîtu de oribilele trentie putredite, cari pentrusesera in carne si pre cari le amu infocuitu cu nescé buni cierapi.

In fine acesti nenorociti suntu gasduti, nunitri, ingrigiti in familia, si fia-ce burgesu a primitu câte 30—40; amu vedutu lucrátore cari traiau cu multa strimtorare din lucrulu loru de fiacare di, strangendu doi-trei soldati de pre ulitia si cedându-si paturile spre a culcă intrensele pre óspetii loru. O ambulancia stabilita la Ligorien primia pre bolnavii ordinari; cei ce erau isbiti de bóle contagióse erau transportati intr'unu lazaretu particularu.

Satele nu s'au destinsu mai putienu de cátu orasiulu: mai tóte fermele si au in ele óspeti si unu mare numeru din nenorociti au scapatu d'o mórte sicura, gratia ingrigiriloru tieraniloru, cari s'au dusu sa-i caute prin zapada in care cadusera de slabiciune séu de nevoia, neputendu merge mai departe.

Câti-va prisionieri prussiani suntu in cantonulu Bern'a, si de buna séma c'acésta mesura e o viclenia a lui Bismarck, care vrea se véda cum tratámu pre compatriotii sei.

Mai multe diuarie germáne declara in gur'a mare ca prussianii au silitu armat'a lui Bourbaki sa se refugieze in Elvetia pentru cá sa se pedepseasca acésta tíera de simpathiele ce a aretatu pentru Franci'a.

Afara d'acést'a credu ca nu suntu separati ca acesti 80,000 ómeni din Elvetia suntu o sarcina mai putienu pentru densii.

B r a d u (C. Zarandului) in 4 Febr. st. v. 1871.

Onorata Redactiune! Este cunoscutu o. p. cetitoriu ca inca din a. 1863 Escelenti'a Sea Pré Sántitulu nostru Mitropolitu, cá Supremu Inspectore a scóleloru románe gr. or., din zelulu, celu are cátra inaintarea poporulu in cultura, a introdusu o institutiune fórté folositoria, conferintiele invetiatoresci. Nu voi a aratá rezultatulu imbucuratoriu a acestei institutiuni, acést'a o scie fia-cine, care se intereséza cátu de pucinu de starea invetiamentulu, o cunoscu mai bine invetiatorii, cari imbracisieză din ce in ce mai cu caldura aceste conferintie.

Se scia, ca conferintiele se tienu in totu anul in seriele de véra pre totu loculu. Invetiatorii din tractulu Zarandului inse, in feriele anului trecut, patrushi de folosulu ce lu tragu din acésta institutiune, otarira cá in fia-care anu sa se tienu trei conferintie, si adeca dóue semestrále si un'a in feriele de véra. Deci I-m'a conferintia semestrále fu convocata pre 29 si 30 Ian. st. v. Eramu fórté curiosu sa vedu cáti invetiatorii se voru presentá la aceste conferintie, cáci timpulu de iérna schimbaciosu nu pré dá sperantie de unu numeru mare.

Daru ce bucuria! cându amu vedutu ca dintre 31 invetiatorii tractuali 24 se presentara si numai 7 absentara din cari in sa 3—4 morbosii.

Adunându-se deci toti cei presenti in localitatea scóleloru normali, conducatoriulu, unu invetiatoriu dela scólele norm. de aci, deschide conferintiele prin o vorbire „despre scóla si missiunea ei, apoi se luara inainte obiectele, ce erau de pertractatu si adeca: cártile scolastice.

„Elemente de istoria naturei si fisio'a, istoria patriotica si geografia.“

Dóue díle, cátu tienora aceste conferintie, a duratu discussiunea numai despre instoria naturei, cele-lalte se voru pertractá in conferintia proxima, ce se va tienua in luna lui Maiu. Cine a petrecutu cu atentiune aceste conferintie a pototu observá unu zelu caldurosu a invetiatoriloru cátra chiamarea loru cea atátu de grea. Cu acésta ocaziune reverendissimulu domnu protopopu Moise Lazaru in o siedintia intréga tienu invetiatoriloru prelegere pedagogica despre aceea cum are invetiatorulu sa tracteze cu scolarii sei in si afara de scóla, aratându pre largu care tractare e atragátore si care respingátore. In fine se promisera fia-care invetiatoru ca cele pertractate in conferintie le va aplicá in scóla fia-cu elevii sei. Deo ceriulu cá

discussiunile acestoru conferintie sa fia incoronate de celu mai bunu rezultatulu!!!*)

B.

De pre malulu Oltului 19/2 1871.

Onorata Redactiune! Cu permissiunea on. publicu voiu atrage atentiunea rev. d. protopopu administratoru a Treiscauniloru si Hedhigu si in specie a Maritulni Consistoriu archidiececanu in respectulu parochiei vacante din Micoujfalu si fili'a Bichsadu, dóue comune tienetóre de comitatulu Albei-superióre, dara intre Treiscaune secuiesci si Ciucu secuiescu inlestare si asiá dicându absorbite de elementu secuiescu, comune de 1011 suflete románe de religiunea gr. or., in sa intr'atátu magiarizate, de d'abia suntu 2—3 intre ei, cari sciú romanesce. — In comunele acestea devedindu parochi'a prin repausarea preotulu N. B. vacante, carele au servitu acelei parochii 41 de ani, lasându si un'a veduva órba dupa sino fára de adapostu, — s'au escriu concursu din partea comitetulu parochialu concernentu si s'au publicatu in Nr. 10 a „Tel. Rom.“ Déca concurenti la acea parochia voru ceti cu deameruntulu acelu concursu, se voru convinge, ca asiá parochia bine dotata cam raru se afla, si déca voru computá pretiulu celor 120 galete a 4 fl. = 480 fl., mai departe pretiulu a 149 cara de lemne a 2 fl. = 298 fl., ce aru dá o suma intréga de 778 fl. v. a. venitu siguru, nesocotindu alte venituri, cele are unu preotu inca, credu ca numerulu concurentiloru va fi mare si inca de cei mai bine cualificati, cá si Maritulni Consistoriu se-si póta alege unu preotu cultu si devotatu causei nationale, care va avé missiune mare in aceea parochia a recástigá 1011 suflete románe magiarizate in sinulu natiunei románe.

Numai un'a mi téma, ca din caus'a nescintiei limbii magiare, cei deplinu cualificati si zelosi nationalisti nu voru concurá, ci numai cei ne-cualificati, cari sciindu limb'a magiara, voru avea preferintia la ocuparea acestui postu bonu si missiionariu, de cari Dumnedieu sa-i feréscu pre crestinii si pre natiunea nóstra. Cá acést'a sa nu se in-temple, aru trebui 2—3 candidati de preotia cualificati anume sa studiese cu deadinsulu limb'a magiara, cá se póta ocupá câte unu postu bonu si in secuime si in marginea ei si sa-si implinésca o missiune frumósa si mare de ale redá romániloru magiarizati limb'a stramosiésca prin tempuri vitrege rapita. Decumv'a nu s'aru eflá candidati de parochia deplinu cualificati, cari sciú si limb'a magiara, dupa parerea mea n'aru trebui grabitu cu implerea acestui postu, ci aru trebui unu candidat sa invetie in restempu de 3—6 luni limb'a magiara, apoi sa ocupe postul seu, de si totu minutulu perdutu cu neocuparea postulu aduce periclu acelei parochii, neavendu ea preotu si administrarea ei fiindu cu multe pedevi impreunata, alte confessiuni incepu cam a vená dupa sufletele nóstre.

Amu fostu detoriu ale aduce aceste la publicitate, cá parochi'a aceea sa fia inzestrata cu unu preotu sdravánu!

Cu permissiunea dlui Redactoru mai amu inea un'a sa amintescu in respectulu impartirii baniloru imperatesci pentru preotimea mai saraca si mai deligenta, si chiaru reflectiunea dlui redactoru la unu articlu datatu din Cricau in nr. 6 a „Telegrafulu“ mi da ansa la o observare nevinovata inse pre adeveru basata, in care reflectiune redactionale se amintesco aceea, ca unii protopopi, déca facu abtrageri dela ajutoriulu donatu respectiviloru parochii, „se fia aratati organelor respective spre indreptarea reului, déca e ele e c s i s t a i n r e a l i t a t e , dara nu a serie in publicitate lucruri de natura asiá delicata in abstractu sciindu ori si cine, ca déca se póte nu are locu conclusiunea la aste.“ A mea observare sta dintru aceea, ca d. Redactoru sa nu se indoiasca nici decum despre subtragerile susatinse, pentru ca in realitate esista subtrageri nu numai de buna-voia, ci si fortiate, despre care i-asiu potea dá date sigure, dara nu voiu se vatamu persóne si nu voiu se facu neplaceri respectiviloru preoti, carii aru fi numai persecutiunii protopopulu respectivu esposi; prin urmare casuri de acestea nu potu fi aratate organelor respective, ci altu medilocu la incongiurarea

*) Ne ai obligá fórté cându ni ai impartasi ceva si despre meritulu discussiunei asupra „Elementelor de istoria naturei si fisica.“

R.

reului acest'a trebuie cautatu si pre alta cale biniu respectivi impartiti.

Sapientia satis!

□.

Varietáti.

*(Unu toastu). Cetima in diarulu francesu „Messenger du Nordu“, dela 15 Ianuaru, urmatoriu incidentu care a produsu o vie impressiune la tóte curtile din Europa: „Duminec, 7 Ianuarie, la St. Petersburg, erá prándiu de g-la la curte. Principii din famili'a imperiala, ambasadori cortiloru streine si marii oficiari ai corónei erau presinti. La desertu, Czarulu primesce o depesiarupe pliculu, si fati'a i deobicinuitu nepasátore, se lumineza de unu surisu: „Domniloru, díse imperatulu cu o voce resunatóre, amu se propunu unu toastu...“ Toti óspetii se ridica in picíore. Apoi Czarulu urméza in acesti termini: „Primescu o telegrama de la unchiulu meu, regele Prussiei, care mi anuntia, ca armatele sele au luat cu asaltu Mont-Avron, de unde potu se bombardeze forturile Parisului. . . Domniloru, beau pentru Prussia si pentru Imperatulu Germaniei. . .“ Toti óspetii si ridica pacharulu. Singuru principele mostenitoriu alu corónei si pléca pacharulu, lu sfarama cu receaja de mésa, se inchina respectuosu inaintea Czarulu apoi oferindu bratiulu marei princese, femeia lui, care imparte tóte simtiemintele lui francesu, parasese sala óspetiului. A dóua di primia ordinea de a stá optu díle la arestu de rigore. Politia russésca a cautatu a nabusi acésta afacere: in sa toti francesii distinsi, cari locuescu la St. Petersburg, au mersu sa se inscrie la marele principe mostenitoriu.“

*(O ingrozítore reprivire asupra cumplitu-lui resbelu franco-nemtiescu) aruncara unele foi din, Germani'a, acum de cându cu armistitiulu, constátandu urmatórele: S'au batutu 23 de batalii mari anume la — Weissenburg, Wörth, Spichern, Pange, Mars-la-Tour, Gravelotte, Beaumont, Sedan, Noisterville; — la Orleans, Amiens, Champigny, si Brien câte trei; la Beaugency, Bapaume, Vendome, Le Mans, Belfort, St. Quentin si in urma inca odata la Parisu. Dintre aceste batalii in cea dela Gravelotte au luptatu de ambele párti aprópe 500,000 de armati, adeca 280,000 de nemti contr'a 210,000 de francesi. La Sedan 250,000 de nemti au luptatu contr'a 150,000 de francesi. Cele mai sángeróse lupte au fostu lánge Metz, la Pange, Mars-la-Tours si Gravelotte; in césta din urma perderile ambelor párti s'au urcatu preste 35,000 ómeni. — Afara de amintitele 23 de batalii mari, s'au mai intemplatu, cu cele mai nóue dela Belfort, preste 50 de loviri pariale, mai mici, si — 20 de cetáti s'au combatutu. Tóte acestea intr'unu scurtu timpu de abia siese luni! In astfelu de scurtu timpu, atátea si atátu de cumplite loviri, atát'a sânge si astufeliu de perdi infricosiate nu s'au mai intemplatu de cându e lumea.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiu cu-sulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de nationalitatea romána si nemtiesca suntu provocate a se insinúa pána la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Dr. Lukas Mikulics

(9—3)

profesoru ord. de mositu

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochia a Miko-ujfalulu si fili'a Bicszád, in protopopiatulu Heghigului, statátore dia 1011 suflete, se escrie concursu pána la 27 Februarie 1871.

Emolumentele suntu:

1. Pre lánge venitulu stolare, de tóta famili'a câte dóue ferdele bucate, un'a de tótna, si alta de primavéra, veduvelu pre jumetate, care se sue la 120 galete bucate.
2. Din ambele comune 149 cara de lemne, care computele la olalta dau 33 orgii.
3. Cartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acésta statiune suntu avisati; ca prelánge limb'a romana se cere sa cunósca si cea maghiara, iór recoursele bine instruate sa le astérna Domnulu Protopopu Ioane Petricu la Brasiovu, si anume de voru fi concurentii preoti, au sa-si ceia mai intáu voia dela venerabilulu consistoriu archidiececanu prin petitiuni motivate, si insocite de opinarea respectivulu protopresbiteriu, iéra cei mireni sa aiba in vedere statutulu organicu, si anume § 13 si 121 ai acelu'a.

Miko-ujfalu in 29 Ianuaru 1871,

In contielegere cu dlui protopopu.

Comitetulu parochiale.

14—2